

Bedő Albert eddig ismeretlen arca

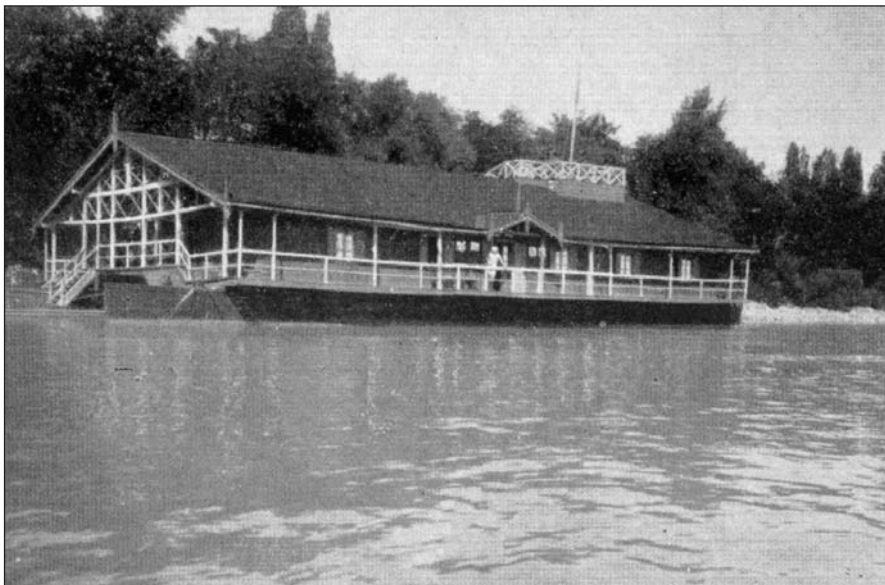
„... – Lassu bár, de biztos hajós/Bedő Albert, – erdőkirály...”

Dr. Kálnoki Bedő Albert életrajzírói, szakmai és társadalmi életének méltatói néha-néha érintőlegesen megemlítik, hogy sportember is volt. Ugyanakkor mi sportolók, nevezetesen evezősök, eddig semmit nem tudtunk magánéletéről, szakmai tevékenységéről. Minden forrásban, sporttörténeti összefoglalásban csak a neve olvasható; ha portréját közölték, az mindig érezhetően ugyanazon alkotás sokadik másolata, reprodukciója.

Az 1862-ben megalakult Nemzeti Hajós Egylet történetét bemutató kiállításra készülve internetes keresések során fedeztem fel az evezősök számára az erdész Bedő Albertet. Ezen a fórumon az erdészek számára mutatom be az evezős Bedő Albertet.

Családi iratok, dokumentumok hiányában nem tudjuk megmondani, hogy életének mely szakaszában, hol és mikor ismerkedett meg az evezéssel. Amikor 1889-ben megjelenik neve a Nemzeti Hajós Egylet tagjainak sorában, akkor már 50 éves! 1891-ben az egylet elnökévé választották. Ennek magyarázatát, előzményeit még az egylet évi jelentése sem tartalmazza. A tényleges sportolására vonatkozó adatokat ugyanakkor igen. Néhány vízreszállással évente mindössze 100–200 km-t evezett, mindig csapatban. A precíz kimutatásokból még azt is tudjuk, hogy legtöbbször a Gardedam vagy Tündér nevet viselő palánkos, belvillás négyes hajókban. Csapatagságának, az evezésen kívül a klubéletben való aktív részvételének kedves emléke „A kuruczlesi estély emlékére” című vers, melyből mottóul fönt idéztem. 1890. július 15-én a Nemzeti Hajós Egylet vagy „fertály száz evezőse”² egy társuk meghívására Kuruczlesen vendégeskedett, mulatott, az ismeretlen sporttárs szereménye nyomdailag sokszorosított kiadásban a Nemzeti Hajós Egylet dokumentumai között őrződött meg. Egyetlenegy fényképfelvételt sem ismerünk, melyen evezés közben, vagy evezősök körében lenne látható.

Megismerve Bedő Albertnek az erdészet terén végzett szervezőtevékenységét, az megmagyarázza, hogyan lehetett kiemelkedő szerepe a Magyar Evezős Szövetség létrehozásában.

A versenyszabályok egységesítésére már 1866-ban megtörténtek az első kísérletek: *Állandó Közös Regattabizottmány* alakult, amely 33 pontból álló szabályzatot dolgozott ki. 1883-ban *Mihalkovics Tivadar*, a Győri Csónakázó Egylet elnöke Országos Evezős és Vitorlázó Szövetkezet létrehozását kezdeményezte, ami azonban nem jutott túl az egyeztetési tárgyalásokon. Életreválóbb volt a kelet-magyarországi klubok tömörítését célzó temesvári kezdeményezés. 1889 februárjában a Temesvári Csónakázó Egylet elnöke, *Kovácb Sebestyén Aladár* és titkára, *Banovich Sándor* felhívást tettek közzé, hogy a torontáli, szegedi, törökberceli, titeli egyesületekkel hozzanak létre „Versenyszövetkezetet”. 1889. április 7-én Temesváron megalakult a Tiszai Regatta Szövetség, amely már rögtön abban az évben versenyt is rendezett Szegeden, s egészen 1928-ig működött. Ám működése nem terjedt ki az egész ország területére, ezért tovább folyt a szervezkedés.

Bedő Albert, a Nemzeti Hajós Egylet elnöke és *Fülepp Kálmán* igazgató 1891 júliusában a klubokhoz intézett felhívására a magyar evezősök elindultak az országos szövetség megalapításának útján. Több előkészítő értekezlet után 1893. március 12-én 11 klub részvételével megtartotta alakuló közgyűlését a Magyar Evezős Egyletek Országos

Szövetsége (MEEOSZ). Elnökévé a Nemzeti Hajós Egylet elnökét, Bedő Albertet választották.

1893-ban néhány nap különbséggel egy másik említésre méltó eseménye is történt életének, amelyben ráadásul az erdészek és az evezősök közös szerepet játszottak. Állami szolgálatának 25 éves jubileuma tiszteletére március 4-én nagyszabású ünnepélyt rendeztek, melynek részletes beszámolóját az Erdészeti Lapok 32. évf. 3. füzeté 215–241. oldalain olvashatjuk. A krónikás a 229. oldalon adja tudunkra, hogy a Nemzeti Hajós Egylet küldöttsége, élén *Szobner Lajossal*, a meleg köszöntőszavak mellett egy díszes albummal ajándékozta meg. A köszöntőből két mondat feltétlenül idekíváncozik: „Irgyeljük azokat, a kik Téged már 25 év óta vallhatnak magukénak, mert egyletünk csak rövid két év óta részesült azon szerencsében, hogy annak elnökségét elfogadni kegyeskedtél. De ezen aránylag rövid idő alatt is sokat fáradtál és tettél egyletünk érdekében; már az első percztől fogva meghódítottál mindenkit és hálásan vettük barátságodat, a mellyel minket megtiszteltél.”

Az album részletes leírása a 238–240. oldalakon felbecsülhetetlen értékű: „A nemzeti hajós egylet albuma bőrbe van kötve. A külső lapra igen ügyesen rajzolt diszitmények és jelvények vannak féldomborműhöz hasonlóan sajtolva. A kereten belül a felső két szögletben egy-egy paizson 1868 és 1893 évszámok olvasható, alul középen a harmadik pajzs

¹ Kertész Árpád: A Nemzeti Hajós Egylet 75 éves története 1862–1936. Bp. 1937. 183.

² Azaz kb. 25-en.

mezejére a B és A betűből összefont monogram van írva. A dus ékitményekkel díszített második kereten belül vizinövények virágainak és leveleinek alakjaitól körbezve a hajós egylet jelvényei: zászlók, evezők, horgony s kormánylapát láthatók, a jelvények fölött pedig az ötös tölgylevél csokor foglal helyet.” Az első lapon az ünnepelt megszólítása, címei és titulusai, a második lapon a köszöntő sorok olvashatók díszes keretben, *Fülepp Kálmán, dr. Draskovich István és dr. Szobner Lajos*, az egylet tisztségviselői aláírásával. Az 54 egyleti tag kézjegye a 4–6. oldalakat töltötte meg. Az album belső díze a 3. oldalra került. Sajnos, kép nem maradt fenn róla, ismét csak a krónikás leíró soraira – és a fantáziánkra – hagyatkozhatunk, ha el akarjuk képzelni a Bedő Albert erdész és egyben evezős személyiségének szimbolikus ábrázolását: „A harmadik lapot *Sávoly D.* festőnek gyakorlott kézre valló aquarellje foglalja el,

sárnap *Újság* olvasói *Arató Gyula* tollából „Kálnoki Bedő Albert” címmel nemcsak tevékenységével, érdemeivel, életútjával ismerkedhetek meg, hanem Pollák Zsigmond metszete segítségével a magas homlokú, határozott tekintetű, nyugodt arcvonású, a kor divatjának megfelelő bajuszos-szakállas portréjával is.⁴

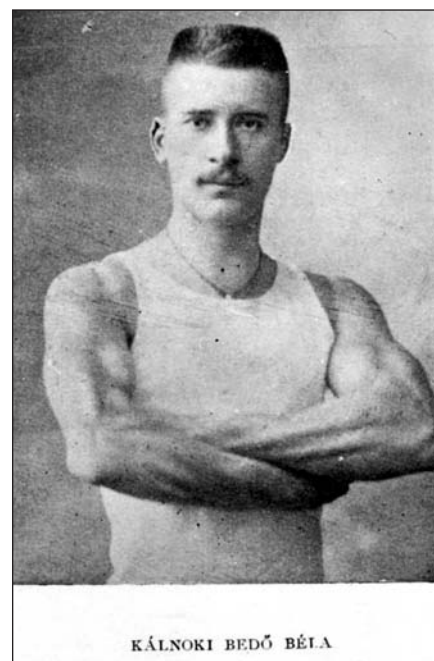
Mint az evezős szövetség elnöke, mindenekelőtt a közös érdekek előmozdítása mellett érvelt; a szövetség feladatának, sőt kötelességének a magyar evezős sport lendületbe hozását, felvirágoztatását jelölte meg. „El kell érnünk azt a magaslatot evezősportunkban, amelyre duna menti helyzetünk kötelez...” – tűzte ki a célt.⁵ Bizonyosan nagy szerepe volt abban, hogy Magyarország 1896-ban a millenniumi ünnepségek keretében megrendezte az első nemzetközi versenyt.

Fia, Bedő Béla (szül. 1874) 1890-ben kezdett evezni ugyancsak a Nemzeti

Hajós Egylet színeiben, neve 1894-ben bukkan fel a tagok névsorában, addig csak „növendék”;⁶ foglalkozásaként „joghallgató”, lakhelyének „Alkotmány u. 10.” van meghatározva.⁷ (Mint minden erdész tudja, ez az Országos Erdészeti Egyesület Bedő Albert által emeltetett székháza.) Egy évvel később már országos sikereket ért el, megnyerte a junior egypárevezős versenyszámot a budapesti és a bécsi nagyregattán is. Ezeket a sikereit, az ekkor nyert ezüst versenydíjakat, egy tintatartót és egy ezüstnyakú korszót az egylet 50. és 75. jubileumára készült emlékkötetek külön megemlíti.⁸ A korabeli sportsajtó is kiemelt helyen mutatta be a nagreményű fiatalembert: a *Sport Világ* Albuma 1895/1896 évi kötete a 24. oldalán az ifjú evezős mértéktartóan büszke tartásban néz szembe az olvasóval. Az egyleti jelentések működési kimutatásai alátámasztják, hogy intenzív edzésekkel készült: 1895-ben 107 alkalommal összesen 646 km-t; 1896-ban 83 alkalommal 540 km-t evezett, ami az akkori átlagot jóval túlszárnyalta.⁹

Az 1897. év gyökeres fordulatot hozott mind az apa, mind fia sportéletében. 1897. március 28-án az MEEOSZ évi rendes közgyűlésén és április 7-én a Nemzeti Hajós Egylet közgyűlésén is Bedő Albertet még újraválasztották elnöknek,¹⁰ ám az év végén – sokoldalú elfoglaltságaira hivatkozva – mindkét tiszteről lemondott, sőt a következő évtől kezdve az egylet tagnévsorából is eltűnt mindkettejük neve.

„Egyletünket a lefolyt évben azon nagy veszteség érte, hogy elnökünk, Bedő Albert dr. a közgyűlésen egyhan-

KÁLNOKI BEDŐ BÉLA

³ 1893. március 5. 4.

⁴ 1893. március 5. 161–162.

⁵ A Magyar Evezős Szövetség 1893–1943. Bp. 1943, 14.

⁶ A Nemzeti Hajós Egylet 1891. évi jelentése, 9.

⁷ A Nemzeti Hajós Egylet 1894. évi jelentése.

⁸ A Nemzeti Hajós Egylet 50 éve. Bp. 1912. ..., Kertész Árpád: A Nemzeti Hajós Egylet 75 éves története 1862–1936. Bp. 1937. 240.

⁹ A Nemzeti Hajós Egylet 1895., 1896. és 1897. évi jelentései. Bp. 1896, 1897, 1898.

¹⁰ *Sport Világ* 1897. április 11., 9.

gu lelkesedéssel történt újra megválasztása daczára az elnöki tisztet sokoldalú elfoglaltsága miatt el nem fogadhatta. ... Bedő Albert úrnak, egyletünk 7 éven át buzgó elnökének érdemeit jegyzőkönyvben örökítsék meg.” – kesereg a krónikás az egylet 1897. évi jelentésének lapjain.¹¹ „Az eddigi elnök, Bedő Albert a sok fáradságos munkát követelő vezetést átadja a nálánál fiatalabb kezdekbe.” A száraz, tárgyilagos mondat a Magyar Evezős Szövetség fennállásának 50. évfordulójára kiadott kötetben olvasható,¹² amely kötet (nagyon rossz minőségű) arcképet¹³ is és néhány gondolatát is idézi.

1918. október 20-án bekövetkezett halála után az egyházi gyászszertartáson az OEE nevében *Csik Imre* nyugalmazott miniszteri tanácsos búcsúztatta.¹⁴ Az a Csik Imre, aki nemcsak szakmai tanítványa volt, hanem – a Nemzeti Hajós Egyletnek 1886 és 1925 között, azaz 40 éven át tagjaként, közben 1896 és 1904 között 8 éven át igazgatójaként a sportban, a sportvezetésben is utóda.

Bedő Albert a magyar evezős sport meghatározó alakja volt. Összefogást, közös erőfeszítést serkentő és megkövetelő szervezőmunkájáért ma, 115 évvel később is csak hálaival és mély tisztelettel tartozunk neki. Ebből a tartozásból igyekeztünk törleszteni egy kicsit, amikor a Nemzeti Hajós Egylet 150 éves történetét bemutató kiállításban kiemelt helyen mutatjuk be alakját. Az evezősök és erdészek összefogása létrejött abban, hogy kiállításunk eme részletéhez az Országos Erdészeti Egyesület adta kölcsön Bedő Albert mellszobrát, két példányt a nevét viselő emlékéremből, valamint néhány általa írt szakkönyvet.

Bedő Albertnek az a mondata, amely szinte szállóigeként ismert az erdészek körében, s amely az OEE honlapján is a „nyitógondolat”, teljes mértékben igaz a sporttevékenységben összekovácsolódó emberekre is. Mi is „hűséggel, egyetértéssel, összetartással” szeretjük az evezést, egyesületünket s múltunkat.

Kisfaludi Júlia

Magyar Evezős Szövetség
Hagyományörző Bizottsága

¹¹ A Nemzeti Hajós Egylet 1897. évi Jelentése. Bp. 1898, 4.

¹² A Magyar Evezős Szövetség 1893 – 1943. Bp. 1943, 26.

¹³ Az Országos Erdészeti Egyesület székházának (Bp. II. ker. Budakeszi út...) könyvtárában látható, ismeretlen művész által festett, egész alakos olajportré részlete.

¹⁴ Erdészeti Lapok 1918. november 15. 505–509.

A selmeczi csötörtmérő.

Valahányszor ezen szót „csötörtmérő” – mely a fák vastagságának megméréseire szolgáló egyszerű eszköz újdonsült neve, leírnom vagy kimondanom kell, mindég úgy érzem mintha a fülembé nyilamlanék, mindazonáltal még is kényserítve vagyok használni mert jobbal nem bírunk.

Azon természetes kérdésre, hogy miként jutottunk e szóhoz, egyenesen a „Magyarnyelv szótára” I. kötetének 1077. lapjára utalunk a hol ez áll: csötört = diameter. Nem akarván itt tovább fejtegetni azon okokat melyeknél fogva azon nem tetsző műszót még is forgalomba hoztuk, csak azt akarom kijelenteni hogy *aki ahelyett egy tökéletesen megfelelő, hangzatos, rövid, találó s lehetőleg igéből képzett szót ajánl, annak számára díjul e lapok szerkesztőségénél egy darab körmöczi aranyat tettem le**.

Az ezen füzethez csatolt kezdetleges könyvaton látható csötörtmérőt azért nevezük selmeczinek mert jelen, az eredetitől lényegesen eltérő szerkezetét itt nyéré.

Ezen csötörtmérők egészen vadkörtefából készítettnek minthogy e fa, finom szerkezete mellett, igen simára dolgozható s a mellett kemény, szívós. A kész eszköz forró firniszszel beeresztetik hogy a lég nedvességét oly könnyen magába ne szívja; a mértéket hordó papír pedig a bepiszkolás ellen átlátszó lakkal van védve.

A fák vastagságának mérésére használtatni szokott eszközök közül a csötörtmérő, ha tökéletes szerkezetű, kellően használtatik, a célznak nemcsak legjobban megfelel hanem általánosan ott is használható a hol a többi eszközök nem alkalmazhatók.

Egy ügyes selmeczi asztalos ily szerkezetű csötörtmérőket nagyobb számmal készen is tart s darabonként 2 ft. 50 kr-ával árul.

MK.

* Felhasználom az alkalmat s egy pályaszót ezennel én is bejelentek: Fogarasi szótára magyar-német részének 25-ik oldalán átla = Durchmesser; ennek folytán a fa átmérőjének = átlájának vagy is vastagságának mérésér e szolgáló eszközt talán nem lenne nagy nyelvészeti merészség „átlaló”-nak nevezni, s akkor „átlalni” annyit tenne mint átmérőt vagy is vastagságot mérni!. Szerk.

(EL 1869. január, 29. oldal)

Csötörtmérő vagy?! Az „Erd. Lapok” f. é. I. füzetében közzétett pályázat folytán két névtelen Budáról, csötörtmérő helyett e szót ajánlja: *átló* vagy *átlazó*. Az első már a síkmértan számára régen le van már foglalva azt jelentvén *diagonale*, s így csak a második vehető fel a pályázó szók közé.

(EL 1869. június, 247. oldal)

Fazekas Sándor Rióban

A jövő élelemzés-biztonságáról, a fenntartható termelésről és a mezőgazdaság sokféleségének megőrzéséről beszélt Fazekas Sándor vidékfejlesztési miniszter a növényi génforrásokról szóló egyezmény (ITPGRFA) magas szintű kerekasztal beszélgetésén, Rio de Janeiroban. Az esemény után a magyar tárca vezető külön egyeztetést folytatott a FAO főigazgatójával is.

A Rio+20 konferencia kísérőrendezvényén részt vett *José Graziano da Silva*, az ENSZ Élelmészeti és Mezőgazdasági Szervezetének (FAO) főigazgatója; *Javad Mozaferi*, az ITPGRFA Irányító Bizottságának elnöke; *Dacian Cioloș* mezőgazdasági biztos és *Fazekas Sándor* tárca vezető. Az ITPGRFA egyez-

mény az erőforrások fenntartható használatát szorgalmazza és a növényi genetikai sokféleség megőrzését segíti.

A vidékfejlesztési miniszter elmondta: az egyezmény kiemelkedően fontos szerepet tölt be a genetikai erőforrások fennmaradásában, valamint a fenntartható hasznosításukból származó javak igazságos és méltányos elosztásában.

Ref.: VM

Honlapjaink:

www.oee.hu

www.erdeszetilapok.hu

www.vandorgyules.hu